ŠKOLSKÝ ROK 1864/1865

Slovenské ev. a. v. gymnázium malo štyri triedy a bolo úplné nižšie gymnázium. Nastal čas rozhodovania, čo ďalej?! Jedni radili, aby po toľkom vypätí bol čas na oddych a gymnázium načas ostalo len nižšie. Iní zas túžobne očakávali naplnenie celoživotných snov vybudovať osemročné gymnázium, na ktorom by sa dalo maturovať. Navrhovali v snažení pokračovať, hladať možnosti nových finančných zdrojov. 4. augusta 1864 sa zišli v Turčianskom Svätom Martine slovenskí národovci na 11. valnom zhromaždení Matice slovenskej. V priateľských debatách sa zaoberali aj revúckym gymnáziom. Revúčania dostali podporu aj vo forme peňažnej podpory. Ihneď sa tam rozprúdila zbierka na plat ďalšieho nového učbára. Bol to blahodarný impulz. Na patronátnom konvente v Revúcej dňa 10. augusta 1864 sa rozhodlo, že na Slovenskom ev. a. v. gymnáziu v Revúcej sa v školskom roku 1864/1865 otvorí aj V. trieda, čo širokej verejnosti oznámili prostredníctvom *Pešťbudínskych vedomostí.* Za nového učbára zvolili **PAVLA KRMANA.**

1. septembra 1864 sa začal ďalší školský rok. Správcovstva gymnázia sa ujal August Horislav Škultéty. Do I. triedy nastúpilo 52 študentov, do II. triedy 32 študentov, do III. triedy 17 študentov, do IV. triedy 9 študentov a do V. triedy 7 študentov a dvaja mimoriadni. Spolu 119 študentov. Od otvorenia školského roka ešte veľa vody v koryte rieky Muráň nepretieklo a už sa objavovali prejavy nevôle adresované gymnáziu. Zaujímavé na tom všetkom bolo to, že prvý krok smerujúci k vyššiemu gymnáziu privítali Slováci takmer v každom kúte Slovenska, len v okolí Revúcej to nebolo každému po vôli. 18. októbra 1864 sa v Jelšave uskutočnil seniorálny konvent, na ktorom odznela na predloženú správu o otvorení piatej triedy gymnázia takáto reakcia: „*... v jmenovanom gymnasiume všeliké životné pořádky a proměny se činí s pominutím seniorátu.“* Senior Štefan Czékus vo svojej úradnej správe na adresu revúckeho gymnázia, jeho činovníkov – najmä Š. M. Daxnera – a učbárov pripomenul, že prepadli „v panslavistické blúznenie“. Senior Czékus, predstaviteľ evanjelickej cirkvi, patril medzi prvých, ktorí začali gymnázium obviňovať z panslavizmu (hnutie v 19. - 20. storočí, usilujúce sa o spojenie slovanských národov). Najsmutnejšie na tom bolo, že ho vyslovil predstaviteľ cirkvi, ktorej patrila najväčšia zásluha na zriadení prvej slovenskej strednej školy, ktorá spolu s národnouvedomelými Slovákmi, predovšetkým evanjelikmi, prinášala najväčšie obete na oltár vzdelanosti. Aj predstavitelia mesta sa stánku vzdelávania len prizerali. V tomto školskom roku, keď od otvorenia školy prešlo už dva a pol roka, patronátny výbor gymnázia sa obrátil na výbor magistrátu mesta Revúca s prosbou o finančnú pomoc, aby mohol v budúcom školskom roku otvoriť aj šiestu triedu a získať na školu ďalšieho učbára.

19. januára 1865 výbor magistrátu Revúcej zasadol v tomto zložení: Ondrej Viest, richtár, ako predseda výboru; prítomní boli členovia Martin Hruška, Matej Nandrássy, Samuel Šramko, P. Kušnierik, Ondrej Viest, Martin Šturmann, Daniel Tőrék a senátori Ondrej Král, Ján Tomes, Martin Štefančok, Ondrej Roháč, Mar. Frandl, Ján Štefančok, Andrej Janík, Michal Gajdoš, Pavel Barto, Ján Stupiar, Ján Maliak, Štefan Rusnák, Martin Čech, Daniel Pelech, Andrej Štítnický, Ján Bakoš a ďalší nemenovaní. Na zasadnutí sa zúčastnil aj Jozef Árvay a Karol Štefančok, notár. Výbor na svojom zasadnutí potvrdil, že gymnázium za svoj ústav uznáva a že si je vedomý toho, že z existencie gymnázia majú osoh aj mešťania. Aby toto rozhodnutie vyjadril aj skutkom, rozhodol: „*... aby tomuto gymnasiumu cieľom platenia jednoho radneho professora 700 zl. ročne z kassy handelskej - meštianskej do kassy gymnasiálnej vo 1/4-ročných rátach počnúc od 1. sept. 1865 platené boly do toho času, pokiaľ by sa na platenie zvýš vynaloženej summy jednotliví mešťania skladať nemuseli; ďalej do toho času, pokiaľ toto gymnasium v meste našom zostávať bude, tak že v páde preloženia do iného mesta prestane všetka povinnovatosť tohto uzavretia.“* V ďalších bodoch uznesenia sa výbor okrem iného uzniesol, že bude podporovať nielen evanjelické gymnázium, ale aj rímskokatolícke vyššie školy a ústavy, ak budú žiadať mesto o pomoc a podporu.

Mnohí mešťania, najmä katolíckej viery, vedení ich farárom Deutschom, s uznesením výboru nesúhlasili. V tejto finančnej podpore prvej slovenskej strednej školy, Slovákmi tak túžobne očakávanej a ťažko sa rodiacej, videli akési urazenie katolíckej cirkvi. Podporovaní maďarónmi, pomaďarčenými príslušníkmi nemaďarského národa, hľadali pravdu aj u župana Gemerskej župy.
Členovia výboru magistrátu svoje rozhodnutie opäť potvrdili 8. marca 1865, ale prieťahy za podporu pre gymnázium sa neskončili, pokračovali aj v nasledujúcom školskom roku.
O zlej finančnej situácii píše Škultéty svojim dobrým priateľom po celom Uhorsku. U mnohých našiel porozumenie a podporu.

Zdroj: Dušan Dubovský - Revúca kolíska slovenského stredného školstva